Часопис Київського університету права

Український науково-теоретичний часопис

Заснований
у жовтні 2001 року

2024/1

Виходить
4 рази на рік

Київський університет права НАН України
Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України

ISSN 2219-5521

«Часопис Київського університету права» внесено до переліку фахових видань за спеціальністю «Юридичні науки», категорія «Б»
(наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019)

Журнал внесено до міжнародних наукометричних баз

HeinOnline (США)
та
«Index Copernicus International» (Польща)

Рекомендовано до друку
Вченою радою Київського університету права НАН України
(протокол № 1 від 20.03.2024)

Передплатний індекс 23994

© Київський університет права НАН України, 2024
© Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2024

Редакційна колегія

Шемшученко Ю. С. – доктор юридичних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України (1988–2022 рр.), радник при дирекції Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України (з 2022 року) (*головний редактор*);
Бошицький Ю. Л. – кандидат юридичних наук, професор, заслужений юрист України, ректор Київського університету права НАН України (*заступник головного редактора*);
Коваль Я. С. – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри міжнародного менеджменту (*відповідальний редактор*);

Андрійко О. Ф. – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України, завідувач відділу Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України;
Батанов О. В. – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України;
Беззубов Д. О. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного права та галузевих правових дисциплін, Київський університет права НАН України;
Білоцький С. Д. – доктор юридичних наук, професор, професор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
Гулієв А. Д. – доктор юридичних наук, професор Національного авіаційного університету;
Копиленко О. Л. – доктор юридичних наук, професор, Академік Національної академії наук України, академік Національної академії правових наук України;
Короєд С. О. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Університету Короля Данила;
Костенко О. М. – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач відділу Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України;
Кулинич П. Ф. – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, провідний науковий співробітник, керівник сектору Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України;
Ладиченко В. В. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Національного університету біоресурсів і природокористування України;
Медведєва М. О. – доктор юридичних наук, професор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
Оніщук М. В. – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, ректор Національної школи суддів України;
Пархоменко Н. М. – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України;
Подорожна Т. С. – доктор юридичних наук, доцент, професор Львівського торговельно-економічного університету;
Попко В. В. – доктор юридичних наук, професор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
Перелигіна Р. В. – кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального права та процесу, завідувач аспірантури, Київський університет права НАН України;
Ракіпова І. В. – кандидат юридичних наук, доцент Національного університету «Одеська юридична академія»;
Софінська І. Д. – доктор юридичних наук, доцент, професор Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»;
Тимченко Г. П. – доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України;
Удовика Л. Г. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Запорізького національного університету;
Усенко І. Б. – кандидат юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувач відділу Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України;
Шатіло В. А. – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувач кафедри Національного транспортного університету;
Шимон С. І. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана;
Шишка Р. Б. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»;
Шпаковичч О. М. – доктор юридичних наук, професор, професор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Іноземні члени редакційної колегії

Амір Ібрагім огли Алієв – доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Бакинського державного університету (Азербайджан);
Райнер Арнольд – доктор права, професор Університету Регенсбурга (Німеччина);
Вільям Е. Батлер – доктор права, іноземний член НАН України, заслужений професор Лондонського університету, професор Школи права Університету штату Пенсильванія (США);
Камал Макілі-Алієв – доктор юридичних наук, старший викладач Університету Малме (Швеція), дослідник юридичного факультету Лундського університету (Швеція) та Інституту Рауля Валленберга (Швеція);
Адам Махарадзе – доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Грузія);
Вероніка Сікора – доктор права, професор, декан юридичного факультету Дебреценського університету (Угорщина);
Анджей Шміт – доктор права, професор, завідувач кафедри факультету права та управління Гданського університету (Польща).

ЗМІСТ

Бошицький Ю. Л. 15 пріоритетів в діяльності Київського Університету Права НАН України у 2024 році 9

Теорія та історія держави і права. Філософія права

Бердиченко І. О. Проблеми трактування поняття «працівник правоохоронного органу» у правозастосовній практиці 17
Вапнярчук В. В. До питання історичного розвитку вчення про істину в філософії 20
Кайло І. Ю. Роль функцій контролю та нагляду в забезпеченні трудового законодавства 23
Павлов В. О. Феномен резильєнтності як фактор посттравматичного розладу 27
Солодка А. К. Аналіз способів уникнення лінгвістичної асиметрії при перекладі військових термінів з англійської мови на українську 32

Конституційне право. Муніципальне право

Батанов О. В. Концептуалізація проблеми визначення поняття муніципального права 38
Заіка Ю. О. Колізії норм новітнього законодавства в умовах воєнного стану 44
Коваленко А. П. Деформація правосвідомості поліцейських і шляхи її мінімізації 48
Малій М. І. Омріяний шлях до волі Українського народу: погляд в електронне майбутнє України 51

Адміністративне право і процес. Фінансове право. Інформаційне право

Бянов О. О. Роль правового регулювання фондового ринку в умовах економічної нестабільності в Україні .. 54
Глущенко О. О. Податкова політика як складова економічної функції держави в умовах військового стану ... 59
Довгалець П. С. Правові питання регулювання діяльності постійних представництв нерезидентів в Україні 63
Кондрат'єва Л. А. Відібрання дитини від матері за рішенням суду як підстава для ухилення батька від військової служби 66

Проблеми цивільного, господарського, трудового права та права соціального забезпечення в Україні

Антонюк А. Б., Майорова А. А. Ґендерна дискримінація жінок у секторі безпеки та оборони 70
Гучко М. М. Фактори трансформації кадрової політики у публічних інституціях на сучасному етапі в Україні: процедурно-мотиваційний аспект 74
Козар Ю. Ю., Савельєв О. Р. Роль об'єктів цивільних прав в сучасному правовому дискурсі 81
Перелигіна Р. В., Митник У. М. Проблема домашнього насильства крізь призму воєнного стану в Україні 86
Фурса С. Я., Фурса Є. І. Застосування цифрових технологій та штучного інтелекту в цивільному судочинстві: актуальні питання 90

Проблеми права інтелектуальної власності

Андрощук Г. О. Формування та розвиток правового інституту фірмового найменування 98
Кушнір З. І. Шляхи гармонізації рекламного законодавства України і Франції з правилами Європейського Союзу 104
Вишневський В. О. Особливості охорони правом особливого роду sui generis у США 108

Кримінальне право та кримінологія

Боярський М. Ю. Кримінально-правова характеристика тероризму за українським законодавством 112
Урлапова О. Я. Шахрайство з нерухомістю як вид кримінального правопорушення проти власності 115

Судоустрій. Прокуратура. Адвокатура

Юрчишин П. В., Гольдберг Н. О. Контроль за вчиненням злочину – як різновид негласних слідчих (розшукових) дій 121

Правова система України й міжнародне право, порівняльне правознавство

Канфуї І. В., Ромін А. А. Становлення інституту міжнародного кримінального судочинства 125
Коротя Р. О. Міжнародний досвід державних механізмів запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, отриманих злочинним шляхом 129
Khorvatova O. O., Antonova O. M. International legal regulation of creation of bodies considering international disputes 133
Собчук А. Ю. Виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини в контексті забезпечення права на захист 142
Ткач Д. І. Міжнародно-правове забезпечення діяльності ЮНЕСКО у галузі комунікації 145

Гість номера

Баймуратов М. О., Кофман Б. Я. «Конституційна людина»: до об'єктивізації визначення нормативно-параметральних ознак феноменології 150

Теплюк М. О., Нижник А. І., Тубелець О. С., Кучмар О. О. Криміналізація колабораційної діяльності у світлі статті 3 Конституції України (Частина 1) 157

Рецензії

Мальський М. М. Рецензія на монографію «Цивільний та виконавчий процес: міжгалузеві зв'язки, особливості розгляду судами певних категорій справ та виконання судових рішень» 167

Явор О. А. Рецензія на монографію «Цивільний та виконавчий процес: міжгалузеві зв'язки, особливості розгляду судами певних категорій справ та виконання судових рішень» 168

Мельник Я. Я. Рецензія на колективну монографію «Забезпечення виконання зобов'язань в цивільному праві України: проблеми теорії і практики» 169

Ващенець І. І. Нове дослідження правової природи особистих немайнових прав і прав на віртуальні активи в умовах цифровізації 171

Редакційні повідомлення 174

Адреса редакції: 03142, м. Київ, вул. Академіка Доброхотова, 7а.
Головний редактор: +38(044)-423-74-71, +38(044)-409-23-28. Редактор: +38(067)-403-17-51.

www.chasprava.com.ua www.kul.kiev.ua
e-mail: chaspravak@gmail.com

Відповідальний редактор: *Я. С. Коваль* Художник *В. С. Жиборовський*
Комп'ютерне макетування *О. С. Бондаренко*

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 16356-4828ПР від 19.02.2010 р.
Підп. до друку 21.03.2024. Формат 60×84 $^{1}/_{8}$. Друк офсетний. Ум.-друк. арк. 20,2. Обл.-вид. арк. 22,5. Наклад 500 прим.
Видання та друк: Київський університет права НАН України. 03142, м. Київ, вул. Академіка Доброхотова, 7а. Тел. +38(044)-409-23-28.

Law Review OF KYIV UNIVERSITY OF LAW

Ukrainian scientific and theoretical periodical

Founded in October, 2001

2024/1

Published 4 times per year

Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine
V.M. Koretskyi Institute of State and Law of the NAS of Ukraine

ISSN 2219-5521

"Law Review of Kyiv University of Law" is included into the professional publication list "Legal sciences", category "B"
(Ministry of Education and Science of Ukraine: order № 1643, 2019/12/28)

The journal is entered in the international scientific metric bases

HeinOnline (USA)
and
"Index Copernicus International" (Poland)

Recommended for publishing by
Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine Academic Council
(protocol № 1, 2024/03/20)

Subscription index 23994

© Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine, 2024
© V.M. Koretskyi Institute of State and Law of the NAS of Ukraine, 2024

Editorial team

Yuriy Shemshuchenko, Dr. of sciences (Law), Professor, Academician of the NAS of Ukraine, Director of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine (1988-2022), Advisor to the Directorate of the V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine (from 2022) *(Editor-in-Chief)*;
Yuriy Boshytskyi, Ph.D. in Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Rector of Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine (*Editor-in-Chief deputy*);
Koval Yana, Ph.D. (Public administration), associate professor, associate professor of international management department *(Responsible editor)*;

Olha Andriyko, Dr. hab. in Law, Professor, Corresponding Member of the NALS of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine, Head of the Department of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;
Oleksandr Batanov, Dr. hab. in Law, Professor, Leading Researcher of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;
Dmytro Bezzubov, Dr. hab. in Law, Professor, Professor of international law and branch legal disciplines department, Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine;
Sergiy Bilotsky, Dr. hab. in Law, Professor, Professor of the Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv;
Arif Guliev, Dr. hab. in Law, Professor of the National Aviation University;
Oleksandr Kopylenko, Dr. hab. in Law, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine, Academician of the National Academy of Law Sciences of Ukraine;
Sergey Koroed, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of King Danylo University;
Olexander Kostenko, Dr. hab. in Law, Professor, Academician of the NALS of Ukraine, Merited Figure of Science and Technology of Ukraine, Head of the Department of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;
Pavlo Kulynych, Dr. hab. in Law, Professor, Corresponding Member of the NALS of Ukraine, Leading Researcher, Head of Sector of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;
Viktor Ladychenko, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine;
Maryna Medvedieva, Dr. hab. in Law, Professor of the Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv;
Mykola Onishchuk, Dr. hab. in Law, Professor, Rector of the National School of Judges of Ukraine;
Natalia Parkhomenko, Dr. hab. in Law, Professor, Corresponding Member of the NALS of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine;
Tetiana Podorozhna, Dr. hab. in Law, Associate Professor, Professor of Lviv University of Trade and Economics;
Vadym Popko, Dr. hab. in Law, Professor of the Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv;
Raisa Perelyhina, Ph.D. in Law, Associate Professor, Professor of Criminal Law and Procedure Department, Head of postgraduate department, Kyiv University of Law of NAS of Ukraine;
Inna Rakipova, Ph.D. in Law, Associate Professor of the National University "Odesa Law Academy";
Iryna Sofinska, Dr. hab. in Law, Professor of the National University "Lviv Polytechnic";
Gennady Tymchenko, Dr. hab. in Law, Leading Researcher of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;
Larisa Udovyka, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of the Law Faculty of Zaporizhzhia National University;
Igor Usenko, Ph.D. in Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Head of the Department of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;
Volodymyr Shatilo, Dr. hab. in Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Head of the Department of Kyiv National Linguistic University;
Svitlana Shimon, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman;
Roman Shushka, Dr. hab. in Law, Professor, Professor of the Department of Administrative Law, Intellectual Property and Civil Law Disciplines at the Kyiv University of Intellectual Property and Law of the National University "Odesa Law Academy";
Olga Shpakovych, Dr. hab. in Law, Professor, Professor of the Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Editorial team foreign members

Amir Aliyev, Dr. hab. in Law, Professor, Dean of the Faculty of Law of Baku State University (Azerbaijan);
Rainer Arnold, Dr. hab. in Law, Professor of the University of Regensburg (Germany);
William E. Butler, Dr. hab. in Law, Professor, Foreign Member of the NAS of Ukraine and NALS of Ukraine, Emeritus Professor of University of London, Professor of Pennsylvania State University (USA);
Kamal Makili-Aliyev, Dr. hab. in Law, Associate Professor at Malmo University, researcher at the Faculty of Law of Lund University and at the Raoul Wallenberg Institute of Human Rights and Humanitarian Law (Sweden);
Adam Makharadze, Dr. hab. in Law, Professor, Dean of Law and Social Science Faculty of Batumi Shota Rustaveli State University (Georgia);
Veronika Szikora, Professor, Dean of the Faculty of Law of the University of Debrecen (Hungary);
Andrzej Szmyt, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of Constitutional Law and Administration of the University of Gdańsk (Poland).

CONTENTS

Yuriy Boshytskyi. 15 priorities for the activities of the Kyiv University of Law of the National Academy of Sciences of Ukraine in 2024 9

State and law theory and history. Philosophy of law

Iryna Berdychenko. Problems of interpreting the concept of "law enforcement officer" in law enforcement practice 17
Vyacheslav Vapniarchuk. To the Question of the Historical Development of the Doctrine of truth in Philosophy 20
Ivan Kailo. The role of control and supervision functions in ensuring labor legislation 23
Volodymyr Pavlov. The phenomenon of resilience as a factor of post-traumatic disorder 27
Anzhelika Solodka. Analysis of the ways to avoid linguistic asymmetry when translating military terms from English into Ukrainian 32

Constitutional law. Municipal law

Oleksandr Batanov. Conceptualization of the problem of defining the concept of municipal law 38
Yuri Zaika. Collisions of norms of the newest legislation under the conditions of the state of martia 44
Anatoly Kovalenko. Deformation of legal awareness of police officers and ways to minimize it 48
Mykola Malii. The dream path to the will of the Ukrainian people: a look into the electronic future of Ukraine 51

State governing and administrative law issues. Financial law. Information law

Oleh Bianov. The role of legal regulation of the stock market in the context of economic instability in Ukraine 54
Oleksandr Hlushchenko. Tax policy as a warehouse economic function of the state in the minds of the military camp 59
Pavlo Dovhalets. Legal issues of regulating the activity of permanent representative offices of non-residents in Ukraine 63
Liudmyla Kondratyeva. Taking the child away from the mother by a court decision as a reason for the father's draft evasion 66

The issues of civil law, commercial law, labour law and social security law of Ukraine

Mariia Huchko. Factors of Transformation of HR Policy in Public Institutions at the Present Stage in Ukraine: Procedural and Motivational Aspect 74
Yurii Kozar, Oleksandr Savelyev. The role of civil rights objects in modern legal discourse 81
Raisa Perelyhina, Ulyana Mytnyk. The problem of domestic violence through the lens of martial law in Ukraine ... 86
Svitlana Fursa, Yevhen Fursa. Application of digital technologies and artificial intelligence in civil jurisdiction: current issues 90

Intellectual property law issues

Hennadii Androshchuk. Formation and development of the legal institution of the firm name 98
Zinaida Kushnir. Ways of Harmonizing Advertising Legislation of Ukraine and France with the Rules of the European Union 104
Vladyslav Vyshnevskyi. Specifics of sui generis legal protection in the United States 108

Criminal law and criminology

Mykyta Boyarskyi. Criminal and legal characteristics of terrorism according to Ukrainian legislation 112
Olesia Urlapova. Real estate fraud as a type of criminal offense against property 115

Judicial system. Prosecutor's office. Advocacy

Pavlo Yurchyshyn, Natalia Holdberh. Control over the commission of a crime as a type of covert investigative (detective) actions 121

The legal system of Ukraine and international law, comparative legal studies

Ivan Kanfui, Arsen Romin. Formation of the Institute of International Criminal Justice 125
Roman Korotia. International experience of state mechanisms for preventing and countering the legalization (laundering) of proceeds obtained through crime 129
Oksana Khorvatova, Olena Antonova. International legal regulation of creation of bodies considering international disputes 133
Anton Sobchuk. Implementation of decisions and application of practice of the European court of human rights in the context of ensuring the right to protection 142
Dmytro Tkach. International legal support of unesco's activities in the field of communication 145

Issue guest

Mikhailo Baimuratov, Boris Kofman. "Constitutional man": to the objectification of the definition of normative-parametric features of phenomenology 150
Mykhailo Tepliuk, Arkadii Nyzhnyk, Olesia Tulubets, Olha Kuchmar. Criminalization of collaboration activities in the light of article 3 of the Constitution of Ukraine (Part 1) 157

Contents

Reviews

Markiian Malskyi. Review of the monograph "Civil and Enforcement Proceedings: Intersectoral Relations. Peculiarities of consideration by courts of certain categories of cases and enforcement of court decisions" 167
Olha Yavor. Review of the monograph "Civil and Enforcement Proceedings: Intersectoral Relations. Peculiarities of consideration by courts of certain categories of cases and enforcement of court decisions" 168
Yaroslav Melnyk. Review of the collective monograph "Enforcement of obligations in the civil law of Ukraine: problems of theory and practice" 169
Ivan Vashchynets. A new study of the legal nature of personal non-property rights and rights to virtual assets in the context of digitalization 172

Editorial message 174

The editorial office address: 7A, Akademika Dobrohotova street, Kyiv, 03142.
The editor-in-chief: +38(044)-423-74-71, +38(044)-409-23-28. The editor: +38(067)-403-17-51.

www.chasprava.com.ua www.kul.kiev.ua
e-mail: chaspravak@gmail.com

Responsible editor *Ya. Koval* The artist *V. Zhyborovskyi*
Computer premastering *A. Bondarenko*

Printed media state register certificate KV № 16356-4828 PR, 19.02.2010
Signed for printing 2024/03/21. Format 60×84 $^{1}/_{8}$. Offset printing. Conventional printed sheets 20,2. Published sheets 22,5. Sheet feed 500 copies.
Edition and printing: Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine. 7A, Akademika Dobrohotova street, Kyiv, 03142, phone number +38(044)-409-23-28.

Резюме

Павлов В. О. **Феномен резильєнтності як фактор посттравматичного розладу.**

У статті розглядається феномен резильєнтності як фактор посттравматичного відновлення особистості. Проведено аналіз сучасних підходів до вивчення феномену життєстійкості особистості у науковому просторі; розкрито особистісно-психологічні ресурси молоді у розвитку її життєстійкості; здійснено аналіз соціально-психологічних аспектів розвитку життєстійкості молоді у проблемогенному соціумі.

Констатовано, що готовність суб'єкта жити, функціонувати, повноцінно розвиватися у соціумі, бути конкурентоспроможним та соціально зрілим інтегровані в якість життєстійкості, яка підтримується здатністю суб'єкта до виживання у динамічно мінливих умовах життя (Р. Еммонс, С. Мадді та ін.). З'ясовано, що життєстійкість визначається як особливий патерн структури установок і навичок, який дозволяє перетворити зміни, що відбуваються з особистістю, в її можливості.

Ключові слова: резильєнтність, життєстійкість, психологічне відновлення особистості, посттравматичний синдром, психологічна травма, патерн структури особистості.

Summary

Volodymyr Pavlov. **The phenomenon of resilience as a factor of post-traumatic disorder.**

The article examines the phenomenon of resilience as a factor in post-traumatic personality recovery. The analysis of modern approaches to the study of the phenomenon of the vitality of the individual in the scientific space was carried out; revealed the personal and psychological resources of young people in the development of their vitality; the analysis of socio-psychological aspects of the development of the vitality of youth in a problematic society was carried out.

It has been established that the subject's readiness to live, function, fully develop in society, be competitive and socially mature are integrated into the quality of vitality, which is supported by the subject's ability to survive in dynamically changing life conditions (R. Emmons, S. Muddy, etc.). It has been found that resilience is defined as a special pattern of the structure of attitudes and skills, which allows to transform the changes occurring in the personality into its possibilities.

Resilience is not only vitality, but also sustainability. Accordingly, it is necessary to teach people not only to deal with trauma, to live it, remaining as much as possible alive in feelings and reactions, but also to provide tools that would help to cope with new blows. This task can be performed only by diagnosing citizens and developing thematic training taking into account the theoretical basis in psychological studies and practical recommendations that are already available in the latest psycho-diagnostic research.

The problem of the development of individual resilience is of interest to modern psychological science and requires not only theoretical understanding, but also a concrete practical solution at the methodological level.

The study of resilience has gone from focusing on individual qualities, its perception as innate or acquired invulnerability, to considering it as a complex phenomenon of the interaction of protective factors and risk factors, individual, family and socio-cultural influences. This concept has already changed the goals and methods of diagnosis, prevention and intervention, expanded trauma theories. The processes of personal and interpersonal changes, growth and development come to the fore, which can occur even in the face of danger, when a crisis becomes not just a factor of imbalance, but a starting point for renewal and the birth of a new meaning of one's being.

Key words: resilience, resilience, psychological restoration of personality, post-traumatic syndrome, psychological trauma, pattern of personality structure.

DOI: 10.36695/2219-5521.1.2024.05

УДК 811.111:340.113.1

А. К. СОЛОДКА

Солодка Анжеліка Костянтинівна, *доктор педагогічних наук, професор кафедри загальнотеоретичних правових і соціально-гуманітарних дисциплін Київського університету права НАНУ; професор кафедри германської філології Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*[*]

ORCID: 0000-0003-1703-7996

АНАЛІЗ СПОСОБІВ УНИКНЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ АСИМЕТРІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ВІЙСЬКОВИХ ТЕРМІНІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

Постановка проблеми. Військова співпраця та обмін інформацією між країнами набувають все більшого значення. Переклад військових термінів стає невід'ємною складовою процесу забезпечення ефективної комунікації та розуміння між військовими структурами різних країн. Військовий переклад вимагає не лише володіння мовою, а й глибоких знань військової справи: тактики, стратегій та технологій.

© О. М. Богданов, І. Р. Панчишин, 2024

[*] ***Anzhelika Solodka****, Doctor of pedagogical sciences, professor of the department of General theoretical law and social and humanitarian disciplines, Kyiv University of Law, National Academy of Sciences of Ukraine, professor of the department of German philology, V. O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv*

Актуальність дослідження проблеми перекладу військової термінології зумовлена необхідністю точного та однозначного розуміння військових понять та інструкцій, що можуть впливати на безпеку, ефективність та результативність військових операцій. У статті розглядаються важливі проблеми, з якими стикаються перекладачі військових термінів: відсутність однозначних еквівалентів, культурні й контекстуальні відмінності, специфіка використання термінології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження військової лексики визначається встановленням аспектів та характеристик, які притаманні цьому особливому виду термінології.

Розвідки Л. Нелюбіна стосувались перекладу військової лексики з урахуванням контексту. Він класифікував військову лексику на три групи: військову термінологію, військово-технічну термінологію та емоційно-забарвлену військову лексику. Л. Нелюбін також встановив наявність спеціальної військової фразеології, яка складається зі стійких та змінно-стійких словосполучень і використовується виключно у військовій сфері спілкування[3].

А. Храбар здійснив морфолого-семантичний аналіз військової лексики[5].

І. Басараба, О. Лемешко, А. Судзиловський досліджували військовий сленг в арміях США та Великобританії. І. Басараба та О. Лемешко виокремили сленгізми в армії США[2]. А. Судзиловський визначив певні відмінності у використанні слів і словосполучень в арміях США та Великобританії, що пояснюється організаційними та технічними особливостями цих військових сил[4].

В. Балабін у своїх дослідженнях про проблеми перекладу військових термінів звертає увагу на низку важливих аспектів. Він проаналізував різні методи й техніки перекладу, а також дослідив особливості використання військових термінів у різних країнах та в різних ситуаціях[1].

В. Балабін сформулював загальний принцип перекладу військової термінології: допущення певної невідповідності для збереження функціональності та значення терміну без втратити його семантики та контексту[2].

Формулювання мети статті. Метою статті є дослідження проблем, які виникають під час перекладу військових термінів, та пошук оптимальних шляхів їх вирішення.

Викладення основного матеріалу дослідження.

Специфіка перекладу військових термінів

Військова термінологія має свою унікальну лексику, яка включає в себе технічні та тактичні терміни, назви зброї, військової техніки, абревіатури та акроніми.

Переклад військових термінів вимагає порівняння джерел інформації, розуміння контексту і мети використання терміну.

У військовій термінології є багато абревіатур, скорочень та специфічних слів, які потребують особливої уваги та фахової експертизи.

Крім того, кожна країна має свої військові традиції та специфіку, які потрібно відтворювати при перекладі.

У процесі перекладу військових термінів також враховуються міжнародні стандарти та угоди.

Одним з найскладніших аспектів перекладу військових термінів є вірний вибір еквівалентного терміну в мові перекладу. Це може стосуватися не тільки семантичного співвідношення між термінами, але й культурних та соціальних відмінностей. Наприклад, однаковий термін у різних військових культурах може мати різне значення або використовуватися з різною інтенсивністю.

Для забезпечення якості перекладу військових термінів, перекладачам необхідно вдало комбінувати знання наукових підходів до перекладу з військовою експертизою, використовувати спеціалізовані джерела, такі як військові словники, наукові статті, журнали тощо, які надають вичерпну та актуальну інформацію про термінологію та її використання у військовій сфері.

А. Судзіловський визначив декілька аспектів, які слід враховувати під час перекладу військових термінів. По-перше, важливо розуміти стратегічну та тактичну позицію терміна у військовому контексті, що дозволяє вибрати найбільш вдалий еквівалент у цільовій мові та зберегти зміст та забарвлення терміну. По-друге, враховувати історичний та культурний контекст. Третій аспект полягає у необхідності врахування лінгвістичних особливостей мови під час перекладу військових термінів. Різні мови мають різні граматичні структури та склад, тому переклад спрямовується на пошук найточніших та природних еквівалентів для термінів[4].

Л. Нелюбін зауважив, що переклад військових термінів вимагає від перекладача глибокого розуміння контексту військового перекладу. Військові терміни закономірно мають різні сполучення та вживаються в певних ситуаціях. Тому важливо враховувати контекст при виборі еквівалента та передати не лише лексико-семантичне значення терміну, а й його функцію та зв'язок з іншими термінами[3].

В. Балабін зазначив важливість врахування культурних відмінностей при перекладі. Військовий переклад не має бути буквальним, але повинен зберігати суть та специфіку терміну. Крім того, що військовий переклад має бути логічним та зрозумілим для читача. Оскільки військові терміни часто мають складну синтаксичну будову та специфіку, перекладач повинен уникати надмірної формальності та складних конструкцій, щоб забезпечити легку сприйнятність тексту[3].

Отже, якщо, наприклад, оригінальний військовий термін має багато семантичних відтінків, можна вибрати еквівалентний термін, який передає основне значення, але може мати меншу кількість семантичних відтінків. Це допоможе зберегти функціональність терміну та зберегти його семантику в контексті перекладу.

Інший спосіб – вживати вже існуючий військовий термін у мові перекладу, який має подібне значення. Вже існуючий термін має прийняті військові категорії та асоціації, що важливо для збереження контексту та семантики оригіналу.

Проблеми перекладу військових термінів

Однією з проблем при перекладі військової термінології є відсутність однозначних еквівалентів термінів. Деякі поняття та терміни можуть бути унікальними для кожної армії або військової галузі, що ускладнює їх переклад. Наприклад, терміни, пов'язані зі спеціальними військовими операціями або зброєю, є вкрай складними для перекладу з однієї мови на іншу.

Іншою проблемою, з якою зтикаються перекладачі, є нестача фахових військових знань та розуміння військової сфери. Для якісного перекладу військової термінології необхідно мати достатні знання про стратегічні, тактичні та операційні аспекти бойових дій. Наявність технічних знань про різні види озброєння, боєприпасів та обладнання також є ключовою умовою для точного перекладу.

До проблем перекладу військової термінології також належить використання військового жаргону. Багато військових термінів мають специфічне значення і незрозуміле для осіб, які не володіють військовим досвідом. Це може призвести до непорозуміння та використання еквівалентів, що є недоречними та небезпечними.

Крім того, політичні та культурні відмінності спричиняють додаткові труднощі перекладу військової термінології, оскільки деякі терміни мають політичні або історичні конотації.

Усі ці проблеми перекладу військової термінології вимагають детального вивчення конкретних контекстів та ситуацій перекладу.

В. Балабін зазначає, що переклад військових термінів потребує точності та відповідності до контексту використання. Військові операції й стратегії залежать від ясного і точного розуміння термінології. Ефективний переклад військових термінів має враховувати специфіку аудиторії. Наприклад, терміни, що використовуються в розмовному мовленні на полі бою, можуть бути менш розповсюдженими серед широкого загалу, тож їх переклад має бути зрозумілим й доступним[4].

Розглянемо типові помилки, які допускаються при перекладі військової лексики.

Один з найяскравіших прикладів такої перекладацької невдачі є переклад терміна *«friendly fire»* українською мовою. За визначенням це «*нещасний випадок, коли військові частини, що перебувають у союзі, помилково влучають по власних військових»*. Звучить жахливо, але саме така трагічна ситуація існує у військових конфліктах. Проте, у спробі відтворити цей термін українською мовою, було винайдено дещо комічний переклад – «*дружнє вогнище*».

Інший приклад – переклад терміну *«collateral damage»,* що означає *«ушкодження цивільних об'єктів і спричинення жертв серед мирних людей на підконтрольних ворогу територіях».* Переклад *«побічна шкода»* не відображає військово-стратегічну сутність терміну.

Якщо заглибитись в історичний контекст, то невдалим досвідом для перекладачів, в плані інтерпретації військової термінології є Нюрнберзький трибунал. Під час Нюрнберзького процесу, що відбувся у 1945–1946 роках, переклад військових термінів став однією з ключових проблем. В судовому процесі було залучено суддів з усіх країн-переможців Другої світової війни, і, отже, виникла потреба у зручних засобах спілкування.

Однак, виникло безліч проблем у процесі перекладу військових термінів під час Нюрнберзького процесу. Перш за все, слід відзначити різноманітний внесок країн-переможців у формування військової термінології, що спричинило багато неузгодженостей. Фразеологічні звороти, синоніми, абревіатури і технічні терміни мали дуже різні відтінки і специфічні конотації в різних країнах. Тому, під час перекладу, виникали труднощі у збереженні повного змісту та супроводі коректних і достовірних інтерпретацій.

Нерідко військові терміни містили в собі секретну чи обмежену доступом інформацію. Такі обставини створювали додаткову складність у перекладі, оскільки навіть найбільш вправні лінгвісти не мали повної уяви про внутрішній сенс та значення цих термінів. Багато перекладачів не були професійними перекладачами або лінгвістами, що ускладнювало процес перекладу.

Одним з найбільш відомих прикладів таких неточних перекладів є термін *«war crime»*, який перекладено як *«воєнний злочин»*. Однак, цей переклад не відображає повністю суті та розмірів злочинів, які були скоєні під час війни. Переклад *«злочин проти людяності»* було б більш точним перекладом, оскільки він точніше відображає жорстокість цих дій.

Інший приклад – переклад терміну *«genocide»*, який перекладено як *«геноцид»*. Цей переклад не передає повну масштабність цього злочину, який охоплює планове винищення групи людей на основі расових, національних або етнічних ознак. Ідеальним перекладом було б *«винищення національних, релігійних або етнічних груп»*. Це б дало більш точне розуміння масштабів цих злочинів.

Ще одним прикладом некоректного перекладу є термін *«евакуація»*, який переведено як *«переїзд»*. Неправильний переклад цього терміну зменшував значення насильства та примус, що супроводжували процес переміщення людей у гітлерівських концентраційних таборах. Це створювало ілюзію, ніби переміщення людей відбувалося добровільно і без порушення прав та свобод.

Прагматична адаптація як засіб подолання міжмовної асиметрії у перекладі військових термінів

Прагматична адаптація є важливим засобом подолання міжмовної асиметрії у перекладі військових термінів. Основна ідея полягає в тому, щоб знайти найбільш ефективний спосіб передачі сенсу терміну у цільо-

вій мові з урахуванням контексту та потреб перекладу. Можна виокремити кілька принципів прагматичної адаптації:

1. Розуміння контексту. Важливо розуміти, як термін використовується у військовому контексті та яку функцію він виконує. Це допоможе знайти адекватний еквівалент у цільовій мові.

2. Консультація з фахівцями. Звернення до військових експертів або спеціалістів, які мають військовий досвід.

3. Адаптація до мовних особливостей, що включає врахування особливостей цільової мови, її граматики, синтаксису та стилістичних нюансів; винайдення еквіваленту, який буде зрозумілим та прийнятним для носіїв цільової мови.

4. Використання пояснень та опису. У деяких випадках, коли точний еквівалент не існує, використовується пояснення або опис для передачі сенсу терміну, що допоможе забезпечити належне розуміння терміну в мові перекладу.

5. Збереження основного значення. При адаптації терміну важливо зберегти його основне значення та функцію. Необхідно пам'ятати про ціль перекладу – передати сенс терміну так, щоб його можна було зрозуміти та використовувати у цільовому контексті.

При перекладі військових термінів, де міжмовна асиметрія може стати перешкодою, прагматична адаптація допомагає знайти компромісні рішення, які б слугували потребам і сприяли зрозумінню для носіїв різних мов. Цей підхід включає в себе врахування культурних нюансів та контекстуальних факторів, а також адекватне використання еквівалентних термінів та синонімів.

Чотири типи трансформацій описують фізичний аспект адаптації, тобто те, що відбувається з текстовими елементами. Перший – це додавання. Додавання може бути новим елементом будь-якого виду (наприклад, зображення або фрагмент тексту) і різних розмірів (наприклад, знак пунктуації, слово, фраза, речення або абзац), та навіть виділення напівжирним шрифтом. На відміну від додавання, опущення стосується видалення подібних елементів тексту. Заміщення означає заміну одного з вищезазначених елементів іншим елементом, при цьому елементи можуть бути будь-якого виду і розміру. Іноді заміщення може поєднуватися з додаванням або опущенням (і навпаки). Зміна порядку слів означає адаптацію, при якій зберігаються всі елементи, але змінюється їх розташування. Знову ж таки, вид і розмір цих елементів можуть змінюватися, зміна може впливати на макроструктуру всього тексту або речення.

Типи прагматичної адаптації при перекладі можуть бути різними. Одним з них є *локалізація* – процес зміни мови та контексту для того, щоб текст став більш придатним для цільової аудиторії. Це може включати заміну культурно-специфічних термінів, використання локальних метафор або перетлумачення певних висловів.

Іншим типом прагматичної адаптації є редагування тексту з метою поліпшення його читабельності та зрозумілості. Це може включати спрощення конструкцій мови, вилучення довільних відхилень від стандартної мови або перестановку речень з метою збільшення логічності та зрозумілості.

Прагматична адаптація може включати інші види змін, такі як переклад при тривожних ситуаціях, коли необхідно тонувати або зменшити емоційне забарвлення тексту.

Контекстуальний аналіз перекладу військової термінології

Контекстуальний аналіз військової термінології вимагає ретельного вивчення документів, які містять цей вид термінології.

Одним з головних аспектів контекстуального аналізу є розуміння місця і способу вживання військових термінів. Контекст може виявлятися в різних формах, таких як тексти військових документів, розмови фахівців або історичні реліквії, що стосуються військової тематики. Цей аналіз вимагає глибокого розуміння не тільки специфічної термінології, а й контексту, в якому вона вживається.

Джерелом для аналізу обрано статті Американського Інституту дослідження війни (Institute for the Study of War), які є у вільному доступі. Institute for the Study of War (ISW) є впливовим дослідницьким центром, що спеціалізується на вивченні військових конфліктів та ситуацій у різних частинах світу.

Статті, які опубліковані в цьому інституті, надають основний дослідницький матеріал для поглибленого вивчення військових термінів та їх контекстуальних вимірів. Ці статті ретельно досліджують і аналізують різні аспекти військових операцій, такі як тактика, стратегія, організація та командування.

Наведемо приклади використання граматичних та лексико-семантичних трансформацій при передачі військових термінів з англійської на українську у статтях ISW.

The al Qassem Brigades published footage on November 11 of its fighters conducting hit-an-run attacks with rocket propelled grenades (RPGs) to harass Israeli forces in Beit Hanoun[6].

11 листопада «Бригади аль-Кассема» опублікували відеозапис, на якій її бойовики проводять раптові атаки з використанням РПГ, щоб наздогнати ізраїльські сили в Бейт-Хануні.

При перекладі цього речення потрібно звернути увагу на термін, який скоріш за все є сленговим – *«hit-an-run attacks»*. Дослівно його можна перекласти як *«бий-тікай»,* тобто *швидка, несподівана атака і потім відступ*. За допомогою компенсації такий переклад для українського читача буде зрозумілим як *«раптова атака»*. Далі йде більш складний для розуміння термін, оскільки він вже стосується безпосередньо конкретного типу озброєння – *«rocket propelled grenades (RPGs)».* Зазначимо, що існує певна відмінність в українській та англійській мовах, в плані назви одного й того ж самого озброєння. Узагальнена та спрощена абревіатура *«РПГ»,* в українській та англійській мовах трактується по-різному. Так, наприклад, англійська абре-

віатура *«RPG» (rocket-propelled grenade – «реактивна граната»)* є транслітерацією від *«РПГ»*, підігнаним під вже існуючий вираз. Тоді як в українській мові поширеним є термін *«ручний протитанковий гранатомет»*. І задля того щоб не навантажувати переклад замість виразу *«реактивні гранати»* використовується всім відома абревіатура *«РПГ»*.

Iranian-backed Iraqi militants in Syria conducted three attacks using one-way drones and rockets against US military positions in Iraq and Syria[7].

Іракські бойовики, яких підтримує Іран здійснили в Сирії три атаки дронами-камікадзе і ракетами по позиціям американських військ в Іраку та Сирії.

В цьому реченні присутній відносно новий військовий термін – *«one-way drones»,* тобто дрон який летить лише в «один кінець», або ще його можна охарактеризувати як дрон одноразового використання. Мета цього озброєння вразити ціль, але й сам дрон після цього не може уціліти. В народі такий тип БПЛА прозвали *«камікадзе»*.

The al Qassem Brigades claimed an anti-tank guided missile attack on an IDF convoy east of Shujaiya, Gaza Strip.The group released a video of the attack reportedly showing a Russian-made Kornet missile munition hit an Israeli armored personnel carrier[8].

Бригади Аль-Касама заявили що на сході від Шуджайя, Сектор Газа, конвой ЦАХАЛу був атакований із ПТРК. Угрупування опублікували відео атаки, на якому, як повідомляється, показано, як ракета російського ПТРК «Корнет» влучив в ізраїльський бронетранспортер.

В цьому реченні довелося перекласти назву конкретної моделі озброєння. *«Russian-made Kornet missile munition»* дослівно можна передати як *«ракетний боєприпас Корнет, російського виробництва».* Виходячи з того що Корнет це і є один із ПТРК, перекладу не надається додаткового змістового навантаження.

The report says Hamas is comprised of 30,000 militia fighters in the Gaza Strip, which are divided into five regional brigades, 24 battalions, and 140 companies.Each battalion is comprised of several strongholds and military outposts. The IDF said that its ground forces are fighting in areas of several battalions. The IDF has been assassinating several Hamas leaders to dismantle military structures. The IDF said on November 13 that it had assassinated five leaders with various roles in Hamas' intelligence services, anti-armor units, and special forces[9] .

У звіті йдеться, що ХАМАС складається з 30 000 ополченців сектору Газа, які поділені на п'ять регіональних бригад, 24 батальйони та 140 рот. Кожен батальйон складається з кількох опорних пунктів і військових форпостів. В ЦАХАЛ заявили, що їх наземні сили ведуть бої проти кількох батальйонів. ЦАХАЛ ліквідували кількох лідерів ХАМАС, щоб позбавити командування ворожі військові структури. ЦАХАЛ 13 листопада заявили, що ліквідували п'ятьох лідерів, які займали різні посади в розвідувальних службах ХАМАС, підрозділах протитанкової боротьби та спеціального призначення.

В даному тексті перший термін, який викликає сумніви під час перекладу – *«companies».* Виходячи з контексту речення, зрозуміло що йде перелік структурних елементів військ (наприклад, *батальйон, бригада*). Але слово «*companie»* – перекладається не як *«компанія»* а як *«рота».* Далі фрагмент речення *«strongholds and military outposts»,* де прямий переклад слова *«stronghold»* це *«цитадель»,* але в наш час це слово вже вважається архаїчним і не чітко описує реалії сучасних війн, тому військові використовують термін *«опорний пункт».* Термін *«military outpost»,* що означає *укріплену фортифікаційними спорудами позицію*, передано як *«військовий форпост».*

Наступні терміни не викликають ніякої складності для будь-кого хто володіє хоча б елементарними фоновими знаннями в плані військової справи.*«Anti-armor units»* перекладено як *«підрозділи прититанкової опору»,* а *«special forces»* як *«підрозділи спеціального призначення».*

A US Navy warship shot down a Houthi drone headed toward it over the Red Sea on November 15.The USS Thomas Hudner, an Arleigh Burke-class destroyer, is a different US warship than the one that intercepted the several Houthi drones and cruise missiles fired toward Israel on October 19. Unidentified US officials speaking to Reuters did not specify if the drone was an attack or surveillance model [10] .

Військовий корабель ВМС США 15 листопада збив безпілотник хуситів, який направлявся до нього над Червоним морем. Американський військовий корабель Thomas Hudner, есмінець (ескадренний міноносець) типу Arleigh Burke, це не той, який перехопив кілька хуситських безпілотників і крилатих ракет, випущених у бік Ізраїлю 19 жовтня. Невідомі представники США в розмові з Reuters не уточнили, був безпілотник ударним чи розвідувальним.

У чинному уривку є декілька цікавих термінів, які відносяться до військового флоту. *«US Navy»* перекладено як *«ВМС США».* Абревіатура *«The USS»* передана як *«американський військовий корабель»,* але дослівно вона розшифровується як *«The United States Ship»,* що не обовязково стосується військового флоту, а позначає приналежність судна Сполученим Штатам. Термін *«Arleigh Burke-class destroyer»* позначає конкретну модель або тип класу судна. «*destroyer»* перекладено як *«есмінець» класу Арлі Берк.* Далі йде слово *«intercepted»,* що стосується ведення вогню. У контексті речення – *вогонь* ведеться зі штатного озброєння корабля по БПЛА. *«Cruise missiles»* перекладено як *«крилаті ракети».* Фрагмент речення *«the drone was an attack or surveillance model»* передано термінами які зараз вживають військовослужбовці. *«Attack»* позначає *ударний БПЛА*, *який несе на собі боєзаряд,* а *«surveillance»* означає *розвідувальний, не призначений для враження цілей.*

Висновки. У статті проведено аналіз специфіки перекладу військових термінів, виявлено проблеми, з якими стикаються перекладачі при перекладі такої термінології. Основні проблеми включають полісеман-

тичність термінів, відсутність їх еквівалентів у мові перекладу, а також культурні та історичні аспекти. Виявлено, що ці проблеми можуть вплинути на точність та зрозумілість перекладу.

Спираючись на сучасні дослідження науковців розглянуто особливості перекладу військових термінів, що пов'язано з їхнім специфічним контекстом та використанням. Виявлено, що військова термінологія має свої особливі правила та засоби вираження, що ускладнює їх переклад на іншу мову.

Визначено можливий спосіб подолання міжмовної асиметрії у перекладі військових термінів – прагматична адаптація. Виявлено, що цей підхід дозволяє перекладачам активно використовувати локалізацію, культурні вставки та адаптацію до специфічного контексту мови перекладу. Прагматична адаптація дає можливість зберегти точність та зрозумілість перекладу, забезпечуючи його адекватність для українського читача. Прагматична адаптація представлена як засіб подолання міжмовної асиметрії.

Здійснено контекстуальний аналіз перекладу військової термінології. Виявлено, що контекст є важливим фактором при перекладі військових термінів, оскільки допомагає визначити їх значення та вживання. Контекстуальний аналіз дозволяє забезпечити відповідність перекладу автентичному значенню терміна, уникнути спотворень та помилок.

Джерелом військової термінології для контекстуального аналізу стали статті Американського інституту вивчення війни (Institute for the Study of War).

---

[1] Балабін В.В. Сучасний американський військовий сленг як проблема перекладу. К.: ЛОГОС, 2002.

[2] Басараба І., Лемешко О. Військовий сленг: дефініція та шляхи утворення. Актуальні питання гуманітарних наук. 55 (1). 2022. С. 137–142.

[3] Нелюбін Л. Л. Військовий переклад та його особливості: підручник військового перекладу (загальний курс). Х.: Воєніздат, 1981.

[4] Судзіловський Г. А. Сленг – що це таке? К., 1973.

[5] Храбар А. Морфолого-семантичний аналіз військової лексики. Київ, 2015.

[6] Understandingwar. Israel–Hamas war (Iran updates). (2023). [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://understandingwar. org/backgrounder/israel–hamas-war-iran-updates

[7] Understandingwar. Iran update. (2023). [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://understandingwar.org/backgrounder/iran-update-october-19-2023

[8] Understandingwar. Iran update. (2023). [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://understandingwar. org/backgrounder/iran-update-october-29-2023

[9] Understandingwar. Iran update. (2023). [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://understandingwar. org/backgrounder/iran-update-november-13-2023

[10] Understandingwar. Iran update. (2023). [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://understandingwar.org/backgrounder/iran-update-november-15-2023

Резюме

Солодка А. К. **Аналіз способів уникнення лінгвістичної асиметрії при перекладі військових термінів з англійської мови на українську.**

У статті проведено аналіз специфіки перекладу військових термінів. Виявлено проблеми, з якими стикаються перекладачі при перекладі такої термінології. Розглянуто особливості перекладу військових термінів, що пов'язано з їхнім специфічним контекстом та використанням. Визначено можливий спосіб подолання міжмовної асиметрії у перекладі військових термінів – прагматична адаптація. Здійснено контекстуальний аналіз перекладу військової термінології. Джерелом військової термінології для контекстуального аналізу стали статті Американського інституту вивчення війни (Institute for the Study of War).

Ключові слова: військова термінологія, лінгвістична міжмовна асиметрія, контекстуальний аналіз, прагматична адаптація, перекладацькі трансформації.

Summary

Anzhelika Solodka. **Analysis of the ways to avoid linguistic asymmetry when translating military terms from English into Ukrainian.**

The article analyzes the specifics of the military terms' translation. It reveals the problems that translators can face when translating such terminology. The main problems include the polysemantic nature of the terms, the lack of their equivalents in the target language, as well as cultural and historical aspects. It has been found that these problems can affect the accuracy and intelligibility of the translation.

Based on the modern research of scientists, the features of the military terms' translation, which are related to their specific context and use, are considered. It was found that military terminology has its own special rules and means of expression, which complicates their translation into another language.

A possible way to overcome linguistic asymmetry in the translation of military terms is determined as pragmatic adaptation. It has been found that this approach allows translators to actively use localization, cultural insertions and adaptation to the specific context of the target language. Pragmatic adaptation makes it possible to preserve the accuracy and comprehensibility of the translation, ensuring its adequacy for the Ukrainian reader. Pragmatic adaptation is presented as a means of overcoming cross-linguistic asymmetry.

A contextual analysis of the translation of military terminology was carried out. Context has been found to be an important factor in the translation of military terms, as it helps determine their meaning and usage. Contextual analysis makes it possible to ensure the correspondence of the translation to the authentic meaning of the term, to avoid distortions and errors.

Articles of the American Institute for the Study of War became the source of military terminology for contextual analysis.

Key words: military terminology, linguistic cross-linguistic asymmetry, contextual analysis, pragmatic adaptation, translation transformations.

До відома авторів

Просимо Вас дотримуватися правил підготовки, комплектації та оформлення рукописів для «Часопису Київського університету права». Авторські рукописи мають бути оформленими відповідно до державних стандартів і відповідати вимогам Постанови ВАК України No7-05/1 від 15.01.2003 р.: *«...приймати до друку... лише наукові статті, які мають такі необхідні елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор; виділення невиділених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі»* (Бюлетень ВАК України, №1, 2003).

1. Редакція приймає до друку статті українською або англійською мовою.

Файл з текстом наукової статті має містити:

– відомості про автора (ім'я, по батькові повністю, прізвище, науковий ступінь, вчене звання) українською та англійською мовами, (посада, місце роботи, e-mail);

– ORCID;

– розширене УДК статті;

– назва статті – українською та англійською мовами;

– розширена анотація (1–1,5 сторінки: шрифт – 14 pt; інтервал між рядками – 1,5 pt) українською та англійською мовами;

– ключові слова (5–7 слів або словосполучень) українською та англійською мовами;

– назви файлів повинні містити прізвище автора (наприклад: Іваненко_стаття.doc; Іваненко_анотація.doc).

2. Авторам (співавторам), які не мають наукового ступеня, потрібно надіслати рецензію доктора/кандидата юридичних наук, який є фахівцем у галузі знань, що стосується тематики поданої наукової статті.

3. Вимоги до оформлення тексту рукопису.

3.1. Папір формату А4; параметри сторінки: верхній і нижній береги – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 15 мм; шрифт Times New Roman – 14 pt.; інтервал між рядками – 1,5.

3.2. Посилання на джерела в тексті статті нумеруються в порядку наростання і оформлюються як кінцеві виноски в порядку згадування в тексті арабськими цифрами в автоматичному режимі. Опис використаних джерел подається мовою оригіналу і оформлюється відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015.

3.3. Після опису використаних джерел подається References – список використаних джерел, транслітерований латиницею і оформлений відповідно до міжнародного стилю оформлення наукових публікацій APA (American Psychological Association) style. Назви періодичних видань (журналів) наводяться відповідно до офіційного латинського написання за номером реєстрації ISSN. До джерела необхідно додати позначення про мову оригіналу (наприклад: [in Ukrainian]) і цифровий ідентифікатор DOI (в разі наявності).

3.4. Авторські примітки оформлюються наприкінці сторінок з використанням символу * як знаку виноски.

Матеріали, надані з порушенням зазначених вимог, не публікуються.

Редакція залишає за собою право відхиляти статті:

- які не відповідають проблематиці журналу;
- які, на думку редакції, не відповідають науковому рівню журналу;
- які містять грубі помилки та неточності;
- які мають ознаки компілятивного відтворення ідей і матеріалів інших авторів.

Автор несе відповідальність за достовірність викладеного матеріалу, належність останнього йому особисто та якість перекладу цитат з іншомовних джерел.

Редакційна колегія має право рецензувати, редагувати, скорочувати та відхиляти статті.

Публікації здійснюються на платній основі.

«Часопис Київського університету права» внесено до переліку фахових видань за спеціальністю «Юридичні науки», категорія «Б» (наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019)

«Часопис Київського університету права» внесено до Міжнародної наукометричної бази «Index Copernicus International» (Польща)

Ліцензійною угодою від 10.10.2014 р. «Часопис Київського університету права» внесено до Міжнародної наукометричної бази даних «HeinOnline» (США)

Київський університет права НАН України

вул. Академіка Доброхотова 7а, м. Київ, 03142 тел.: +38(067)-403-17-51

Відповідальний редактор: Коваль Яна Сергіївна

www.chasprava.com.ua e-mail: chaspravak@gmail.com

Нагадуємо:

відповідальність за достовірність інформації, що міститься в статтях і повідомленнях часопису, лежить на їхніх авторах; у статтях і повідомленнях часопису висловлені погляди їхніх авторів, які не завжди збігаються з поглядами редакції; рукописи і рецензії авторам не повертаємо.